

ואילין ארבע, אינון יקירין ועילאין על כל שאר מלאכין, בר מחד.

ואית דאמרי דחד הוא מאילין ארבע, ולא כף הוא, דהכי אשפחן בספרא דחכמתא דשלמה מלפא.

ואלין ארבע פד מתפנפי בכינופייא במטלגיהון, משתמע בכל רקיעא קל מטלגיהון, פקל מלאכין סגיאין עילאין, דאתקרון אלף אלפין, ורבו רבבן. וכההוא קלא דההוא שמשא חד, דמשמש קמיה דמלפא עילאה. וההוא פינופייא דאינון מתפנפי, הוא בעידנא דאתי לאשפעה עליהון טיבו ויקר מלכהון.

בכה רבי פנחס ואמר, בקלידא דקלדיטין, גליפין דאמיד נתוזריטא, בכד מסתלקין הוייתא. במטו מינה אשלים פסוקא.

אמר, (יחזקאל א כד) קול המולה פקול מחנה. מאי קול המולה. הכי תנינן, דכד משפחן לקודשא בריה הוא, פל מלה דאינון משפחין קמיה, פמלה דתושבחתא דמשרייתא דישראל, פד משפחן ליה לתתא.

בעמדם תרפינה פנפיהן, האי בעמדם, פמו (איוב לב טז) עמדו ולא ענו עוד. דכד האי משרייתא דישראל לא משפחן להקדוש ברוף הוא לתתא, מיך תרפינה פנפיהן. מתרפן חיליהון דהאי פנופייא קדישא, ולית להו חילא לשבחה תושבחתא שלימתא קמיה.

ועוד קרא אחר דמסייע להאי, דכתיב (יחזקאל א כה) ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם וגו', ויהי קול זה קולו של יעקב. פשמרבין בתפלה להיכן סלקא, מעל לרקיע אשר על ראשם של חיות, ששם מנחת תפלתן של צדיקים.

חיות הקדש, וארבעה הללו הם נכבדים ועליונים על כל שאר המלאכים, פרט לאחד.

ויש אומרים שאחד הוא מארבעה הללו, ולא כף הוא, שכף מצאנו בספר החכמה של המלך שלמה. ואלין הארבעה, פאשר מתפנסים בכנוס במסעיהם, נשמע בכל הרקיע קול מסעם פקול מלאכים רבים ועליונים, שנקראים אלף אלפים ורבו רבבות, ובקול ההוא של שמש האחד ההוא, שמשמש לפני המלך העליון, והכנוס ההוא שהם מתפנסים, בזמן שבא להשפיע עליהם הטוב והכבוד של מלכם.

בכה רבי פנחס ואמר, במפתח של הפותחים חקוקים האוצרות שחתומים, בכאשר הם עולים היית. בבקשה מך, השלם הפסוק!

אמר, (שם) קול המלה פקול מחנה. מה זה קול המלה? כף שנינו, שפאשר משבחים את הקדוש ברוף הוא, פל דבור שהם משבחים לפניו, כדבור של תשבחתם של מחנה ישראל, פאשר משבחים אותו למטה.

בעמדם תרפינה כנפיהן (שם), הפעמדם הנה פמו (איוב לב) עמדו ולא ענו עוד. שפאשר מחנה ישראל הזה אין משבחים את הקדוש ברוף הוא למטה, מיך תרפינה כנפיהן, מתרפה כחם של הפנוס הקדוש הנה, ואין להם כח לשבח תשבחת שלמה לפניו.

ועוד פסוק אחר שמסייע לזה, שכתוב (יחזקאל א) ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם וגו'. ויהי קול, זה קולו של יעקב. פשמרבין בתפלה, להיכן עולה? מעל לרקיע אשר על ראשם של חיות, ששם מנחת תפלתם של צדיקים.

וּבְשִׁפּוֹסְקִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹלָם וְלִהְתַּפְּלֵל וְלִקְרוֹת
בַּתּוֹרָה, מַה פְּתִיב. (שם) בְּעַמְדָם,
כְּלוּמַר בְּשִׁתְּיָקוּתָם מִהַתּוֹרָה וּמִן הַתַּפְּלָה,
תִּרְפִּינָה בְּנִפְיָהּ שֶׁל הַחַיּוֹת כְּדַקְאֲמָרֵן. אָמַר
לִיָּה, מְטוּל כֵּן אֲתִית לְמַשְׁמַע מִפּוֹמָךְ, רוּחַ
חֲכָמָתָא, שׁוּרִיָּא, וּשְׁלָמָא (דף טו ע"ב) דְּלַעֲלֵא
דִּיהֵב בְּךְ.

וּבְשִׁפּוֹסְקִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹלָם
וְלִהְתַּפְּלֵל וְלִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, מַה
פְּתִיב? בְּעַמְדָם, כְּלוּמַר,
בְּשִׁתְּיָקוּתָם מִהַתּוֹרָה וּמִן
הַתַּפְּלָה, תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהּ שֶׁל
הַחַיּוֹת, כְּמוֹ שְׁאֲמָרְנוּ. אָמַר לוֹ,
עֲבוּר כֵּן בָּאתִי לְשַׁמַּע מִפִּיךָ רוּחַ
שֶׁל חֲכָמָה, סֵדֵר, וְהַשְׁלוֹם
שֶׁלמַעֲלָה שְׁנַתָּן בְּךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יְקוּוּ הַמַּיִם, כְּקוּ זֶה שְׁמַנִּיחִים
הָאוּמָנִים לְבָנוֹת הַבְּנִיָּן, שְׁלֵא יֵצֵא חוּץ
מִמֶּנּוּ לְכָאן וּלְכָאן. כִּף עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף
הוּא, קוּ לַמַּיִם, שְׁלֵא יֵצֵאוּ מִשְׁפָּתָם לְכָאן
וּלְכָאן. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לח יא) וְאָמַר עַד
פַּה תִּבְא וְלֹא תִסִּיף.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יְקוּוּ הַמַּיִם -
הַקּוּ הַזֶּה שְׁמַנִּיחִים הָאֲמָנִים
לְבָנוֹת הַבְּנִיָּן שְׁלֵא יֵצֵא חוּץ מִמֶּנּוּ
לְכָאן וּלְכָאן, כִּף עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּף הוּא קוּ לַמַּיִם שְׁלֵא יֵצֵאוּ
מִשְׁפָּתָם לְכָאן וּלְכָאן. זֶהוּ שְׁכַתּוּב
(איוב לח) וְאָמַר עַד פַּה תִּבְא וְלֹא
תִסִּיף.

וְחָאנָא, גְּבוּל הַגְּבִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לַיָּם.
וְאִי זֶהוּ גְּבוּל. רַבִּי אַבָּא אָמַר, זֶה
הַחוּל, דְּכְּתִיב (ירמיה ה כב) אֲשֶׁר שְׁמַתִּי חוּל גְּבוּל
לַיָּם. וּכְשֵׁרוּאִים זֶה הַחוּל, חוּזְרִים לְאַחֹר,
וְאִינָם יוֹצְאִים לַחוּץ, מֵאוֹתוֹ הַקּוּ שְׁנַתָּן לָהֶם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא.

וְשִׁנְיָנוּ, גְּבוּל הַגְּבִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף
הוּא אֵת הַיָּם, וְאִיזְהוּ הַגְּבוּל? רַבִּי
אַבָּא אָמַר, זֶה הַחוּל, שְׁכַתּוּב
(ירמיה ה) אֲשֶׁר שְׁמַתִּי חוּל גְּבוּל
לַיָּם. וּכְשֵׁרוּאִים אֵת הַחוּל הַזֶּה,
חוּזְרִים לְאַחֹר, וְאִינָם יוֹצְאִים
לַחוּץ מֵאוֹתוֹ הַקּוּ שְׁנַתָּן לָהֶם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא.

אָמַר רַבִּי יְצַחְקָא, בָּא וּרְאֵה פְּמָה הוּא עֵיקְרָא
דְּעַלְמָא מַיָּא, דְּהָא שְׁמַיִם נְטִלוּ שְׁמָא
מִנְהוּן, מִי"ם שְׁמַי"ם. וְלָמָּה, אָמַר רַבִּי יְצַחְקָא
שֶׁהוּסִיף הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עַל הַמַּיִם אֲשֶׁ,
וּבְרָא מִמֶּנּוּ הַשְׁמַיִם, כְּלוּמַר, אֲשֶׁ וּמַיִם.

אָמַר רַבִּי יְצַחְקָא, בָּא וּרְאֵה פְּמָה
שֶׁהוּא עֵקֶר הָעוֹלָם הַמַּיִם, שְׁהַרִי
שְׁמַיִם נְטִלוּ מֵהֶם אֵת הַשֵּׁם, מִי"ם
שְׁמַי"ם, וְלָמָּה? אָמַר רַבִּי יְצַחְקָא,
שֶׁהוּסִיף הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עַל
הַמַּיִם אֲשֶׁ וּבְרָא מִמֶּנּוּ שְׁמַיִם,
כְּלוּמַר אֲשֶׁ וּמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוּדָאי, לָאוּ הָכִי, דְּהָא מַחְבִּיבוּתָא
דְּקָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיתְּבְּרוּן
שְׁמַיִם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְשִׁפִּיר קָאֲמַר רַבִּי
יְצַחְקָא, וְלֹא קִשְׁיָא, בְּמַאי דְּאָמַר רַבִּי יוּדָאי.
וְכַד תִּנְדַּע מַהוּ מַיִם, תִּנְדַּע עֵיקְרָא דְּמִילְתָּא.
וְכַד אָתָּא רַבִּי בָּא, עָאלוּ לְקָמִיָּה ר' יְהוּדָה וְר'
חֲזִיָּא, אָמְרוּ לִיָּה, לִימָא לָן מַר עֵיקְרָא
דְּחַד מְלָה, מַאינּוּן רְזִין עֵילָאִין, אָמַר, אִימָא
חַד מְלָה, וְטַב לְמַאן דִּיהוּוִי לִיָּה לְבָא לְמַנְדַּע.

אָמַר רַבִּי יוּדָאי, לֹא כִּף, שְׁהַרִי
מִהַחְבִּיבוּת שֶׁלפָּנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף
הוּא נִכְרָאוּ הַשְׁמַיִם. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְיִפְּהָ אָמַר רַבִּי יְצַחְקָא, וְלֹא
קִשְׂיָה בְּמָה שְׁאָמַר רַבִּי יוּדָאי,
וּכְשֶׁתִּדַּע מַהוּ הַמַּיִם, תִּדַּע אֵת
עֵקֶר הַדְּבָר.

וּכְשֶׁבָּא רַבִּי בָּא, נִכְנְסוּ לְפָנָיו רַבִּי
יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיָּא. אָמְרוּ לוֹ, יֹאמַר
לָנוּ מוֹרְנוּ הָעֵקֶר שֶׁל דְּבָר אַחַד
מֵאוֹתָם סוּדוֹת עֵלְיוֹנִים. אָמַר,
אָמַר דְּבָר אַחַד, וְטוֹב לְמִי שִׁיְהִיָּה
לוֹ לֵב לְדַעַת.

אמרין מארי דרזא דמתניתא, דהאי מאן דבעי
 למנדע ולאסתפלא בלביה, מחכמתא
 דמלפא עלאה, ינדע בקדמיתא מהו מים.
 ומאן דבעי למנדע מהו קרישותא דכורסיה,
 יסתפל בקיומא דמלחא, דכתיב (במדבר יח ט) ברית
 מלח עולם היא. ומתין אלין, יסתפל
 בחכמתא קדישא דלעילא.

אמר רבי אבא, מאן דבעי למנדע עניינא
 דקיומא דעלמא דין, לינדע עניינא
 דמלחא, דאתנהיג משמשא, דאתמני תחותיה
 דמאריה, וינדע מהו, והיך יתמחי במיא,
 ויסתפל בחכמתא.

אמר רבי יצחק אמר רב, הני קלוודטי, דזקפין
 בלודטיהון מיא ומלחא, עניינא
 דנהוריתא, בוצינתא הוות, לאסתפלא
 בחכמתא.

דבר אחר ויאמר אלהים יקוו המים מתחת
 השמים אל מקום אחד, רבי פתח ואמר,
 (תהלים צג ד) מקולות מים רבים אדירים משברי
 ים אדיר בפרום ה', מקולות מים רבים,
 כשאמר הקדוש ברוך הוא למים, שיתפנסו
 במקום אחד, היו משוטטים לכאן ולכאן,
 ונתגאו למעלה.

אמר רבי יצחק בהאי שעתא נטלו מיא
 לארעא, דהוות פניס בהו, והווי מחפיין
 לה. אמר להם הקדוש ברוך הוא, לא כף,
 אלא הכנסו פלכם אל מקום אחד ותראה
 היבשה. משמע דיבשתא הוות ארעא קודם,
 בלא ליחותא, בין מיא. יבשה לא כתיב, אלא
 היבשה.

והווי מיא אזלין גבהין ונחתין, ומשמעין
 קליהון לסייפי שמיא, עד שגער בהם
 הקדוש ברוך הוא, והכניסם לתהום, ותמן

אומרים בעלי סוד המשנה, שמי
 שרוצה לדעת ולהתבונן בלבו
 מחכמת המלך העליון, ידע
 בראשונה מהו מים, ומי שרוצה
 לדעת מהו הקפאון של הפסא,
 יסתפל בקיומו של המלח,
 שכתוב (במדבר יח) ברית מלח עולם
 היא, ומשנים הללו יסתפל
 בחכמה הקדושה שלמעלה.

אמר רבי אבא, מי שרוצה לדעת
 הענין של קיומו של העולם הזה,
 שיידע את ענין המלח, שמנהג מן
 השמש שהתמנה תחת אדונו,
 וידע מהו ואיך נמחה במים,
 ויסתפל בחכמה.

אמר רבי יצחק אמר רב, החוזים
 בפוכבים שמעמידים
 בכוסותיהם מים ומלח, ענין של
 אורה, מאור הנה פדי להסתפל
 בחכמה.

דבר אחר, (בראשית א) ויאמר
 אלהים יקוו המים מתחת השמים
 אל מקום אחד, רבי פתח, (תהלים
 צ) מקולות מים רבים אדירים
 משברי ים אדיר בפרום ה'.
 מקולות מים רבים, כשאמר
 הקדוש ברוך הוא למים שיתפנסו
 במקום אחד, היו משוטטים
 לכאן ולכאן, ונתגאו למעלה.

אמר רבי יצחק, בשעה הזו נטלו
 המים את הארץ, שהיתה כנוסה
 בהם, והיו מכסים אותה. אמר
 להם הקדוש ברוך הוא, לא כף,
 אלא הכנסו כלכם אל מקום אחד
 ותראה היבשה. משמע שהיבשה
 היתה מקדם ארץ, בלי לחות, בין
 המים. לא כתוב יבשה, אלא
 היבשה.

והיו המים הולכים גובהים
 ויורדים, ומשמיעים קולם לסוף
 השמים, עד שגער בהם הקדוש
 ברוך הוא והכניסם לתהום, ושם
 היא התפנסות המים, ועד עתה
 קולם אינו שוכף, וקרא להם